

Kompetencijų aprašai

* Šis projektas finansuojamas remiant Europos Komisijai. Šis leidinys [pranešimas] atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateikiamos informacijos naudojimą.

1. Iniciatyvumas ir verslumas

1.1 Savarankiškumas / autonomija

Ši kompetencija yra siejama su nepriklausomybe, pasiekama dėl aukšto lygio apsisprendimo, gerai išlavintos savi-reguliacijos ir kryptingumo, savo stipriųjų pusių ir turimų resursų žinojimo bei įkvėpimo juos savarankiškai naudoti. Autonomiška asmenybė vertina laisvės teikiamas galimybes ir iššūkius ir mėgaujasi savo nepriklausomybe. Ši kompetencija taip pat siejama su gebėjimu atpažinti situacijas, leidžiančiomis tam tikrą autonomijos lygį, ir pasinaudojus galimybe pademonstruoti savarankiškumą ir nepriklausomybę.

1.2 Tinklaveika

Asmuo turi kompetenciją bendrauti su kitais asmenimis profesijos ratuose, geba užmegzti ryšius ir sukurti reikalingų kontaktų tinklą savo profesinėje aplinkoje. Bendradarbiaudamas su kolegomis ir dalininkais geba keistis patirtimi bei tikslingai megzti naujus kontaktus. Suvokia savo vaidmenį skirtinguose kontekstuose ir žino tinkamus būdus sukurti naujus kontaktus, atsižvelgiant į darbo kontekstą ir dalininkų vaidmenis. Turi internalizuotus tikslus ir atpažįsta progas juos įgyvendinti bendraujant su kitais.

1.3 Lyderystė

Asmuo yra kompetetingas lyderiauti ir daryti įtaką kolegoms ir/ar komandos nariams, padedant jiems pasiekti atitinkamų tikslų. Jis/ji demonstruoja sprendimų priėmimo gebėjimus ir geba šiuos sprendimus perkelti į aktyvią komandą. Tai apima ir buvimą geru komunikatoriumi, kuriančiu pasitikėjimą ir santykius projekto komandoje, specifinių komandos narių gebėjimų identifikavimą ir tai atitinkantį užduočių delegavimą, komandinio darbo ir bendradarbiavimo skatinimą, išliekant atviru naujoms ir skirtingoms idėjoms.

1.4 Problemų sprendimas

Problemų sprendimą sudaro veiksmai, požiūriai ir žinios, nukreiptos į kompleksines situacijas, reikalaujančias nepaprastų ir nerutininių sprendimų. Net jei galutinis tikslas yra aiškiai įvardintas (kai kuriais atvejais – ne), sprendžiantis problemas gali nežinoti visų į tai vedančių veiksmų sekos. Problemos gali skirtis savo kompleksiskumu, kontekstu ir reikalauti skirtingų resursų ar įrankių. Todėl procesas reikalauja kelių problemų sprendimo technikų žinojimo (arba gebėjimo išrasti naujas) ir gebėjimo jas taikyti priklausomai nuo situacijos. Problemų sprendimo procesą sudaro kompleksiniai veiksmai susiję su planavimu ir argumentavimu, o

siekdamas sėkmės, problemų sprendėjas turi būti motyvuotas, smalsus ir aktyvus.

1.5 Projektų valdymas

Asmuo yra kompetetingas vykdyti projektus efektyviai ir sėkmingai struktūruodamas reikiamas projekto veiklas bei taikydamas nuolatinį planavimo/veiklos monitoringo principą iki projekto pabaigos. Profesionalai nusimano apie projektų valdymo teorijas ir kaip vykdyti projekto veiklas bei atlikti jų sėkmingo pasiekimo priežiūrą bei kokybės užtikrinimą. Jie geba veikti atitinkamai adaptuodami ir kurdami darbo strategijas projekto komandoms arba vadovaudami joms. Jie suvokia privalumus ir trūkumus kylančius siekiant paversti užduotį ar veiklą į projektą ir geba naudoti atitinkamus projektų valdymo požiūrius.

1.6 Planavimas ir resursų valdymas

Asmuo yra kompetetingas planuojant veiklą ir resursus, susijusius su savo projektais arba su projektais, kuriuose jie dalyvauja. Profesionalai žino projektų planavimo teoriją, kaip suplanuoti projekto struktūrą, veiklas, laiką ir susieti tai su turimais ir reikiamais resursais. Jis/ji sugeba atitinkamai veikti, adaptuodami ir numatydami strategijas kurti planus skirtingų projektų kontekstuose. Jis/ji suvokia privalumus ir trūkumus ir turi teigiamą, tačiau kritinį požiūrį į planavimo metodologijos taikymą skirtinguose profesinio ir asmeninio gyvenimo kontekstuose.

1.7 Orientacija į klientą

Asmuo turi kompetencijos bendrauti su klientais, atsižvelgiant į jų specifinius poreikius. Profesionalai gali identifikuoti skirtingus klientų profilius, jų ypatumus, troškimus ir poreikius. Moka atitinkamai reaguoti ir adaptuoti atitinkamas strategijas klientų poreikiams tenkinti. Profesionalai suvokia reagavimo į kliento poreikius svarbą ir privalumus, todėl yra pasirengę siekti kliento pasitenkinimo.

1.8 Konfliktų valdymas

Asmuo yra kompetetingas spręsti konfliktines situacijas naudodamas specialias technikas. Profesionalai gali identifikuoti konflikto priežastis ir numatyti tinkamą strategiją jam spręsti, yra susipažinę su kompromiso, tarpininkavimo, palengvinimo ir prisiderinimo koncepcijomis bei gali taikyti tinkamą techniką specifinėje situacijoje. Profesionalai atsižvelgia į visų šalių teises, poreikius ir jausmus, siekiant konflikto sprendimo. Jie suvokia pozityvų konflikto valdymo technikos potencialą ir randą būdų jas pritaikyti kitiems arba grupėms.

1.9 Grupinis darbas

Asmuo moka tinkamai bendradarbiauti su kitais profesinėje veikloje. Bendradarbiaudamas kompetetingas asmuo gerbia grupės narių specifinį išsilavinimą, kompetencijas ir gebėjimus bei gali veikti kaip grupės narys. Tai apima tokius bendravimo gebėjimus kaip empatija, aiškumas, aktyvus klausymas, grupės skirtingumų ir potencialo suvokimas. Asmuo vertina grupinį darbą kaip efektyvų bendradarbiavimo būdą ir kūrybiškumo šaltinį ir yra pasirengęs prisidėti prie visos grupės sėkmės. Suvokia grupės vaidmenis ir galimybes bei atitinkamai elgiasi.

1.10 Lankstumas

Lankstumas yra kompetencija, apibūdinanti gebėjimą adaptuotis esant kintačioms situacijoms ir reikalavimams siekiant prisitaikyti prie skirtingų aplinkybių. Tai apima žinias apie faktų fluidiškumą ir paties gyvenimo kintamą pobūdį, apie skirtingus kontekstus ir aplinkas bei apie savo paties pajėgumus ir elgesio strategijų repertuarą. Atvirumas ir pasitikėjimas savo jėgomis padeda prisitaikyti prie besikeičiančių situacijų ir mažina pokyčių sukeltą stresą.

2. Socialinės ir pilietinės kompetencijos

2.1 Bendravimas/komunikacija

Asmuo yra kompetetingas bendrauti su kitais profesine veikla susijusiais asmenimis, geba kurti pasitikėjimu grįstus santykius bei bendraudamas demonstruoja patikimumą. Bendraudamas su suaugusiais besimokančiais ir kolegomis asmuo suvokia skirtingus bendravimo būdus ir technikas bei tai, kad skirtingos situacijos ir aplinkos reikalauja skirtingų bendravimo būdų ir technikų. Švietėjas bendravimą naudoja kaip sąveikos su besimokančiais ir kolegomis būdą, o atitinkamai komunikuojant profesionalas gali identifikuoti problemas, jas aptarti ir rasti sprendimo būdus, tobulinančius mokymosi procesą.

2.2 Tarpkultūrinis bendravimas

Asmuo yra kompetetingas profesinėje veikloje bendrauti su kitais, turinčiais kitokį kultūrinį pagrindą, geba kurti pasitikėjimu ir pagarba grįstus santykius. Kompetencija yra susijusi su bendravimu su kitais besimokančiais, kolegomis ir dalininkais.

2.3 Įvairovės valdymas

Asmuo yra kompetetingas susidoroti su istorinio, socialinio, ekonominio ir religinio pubūdžio įvairove ir skirtingumais, besimokančiųjų mokymosi poreikiais, motyvacija, ankstesne patirtimi bei žiniomis, mokymosi istorija, (mokymosi) gebėjimais, mokymosi stiliais, amžiumi ir lytimi ir suvokti jų raidos etapus. Tai apima ir įvairovės vertės suvokimą, pagarbą skirtingumui bei gebėjimą įtraukti ar neutralizuoti skirtingumus mokymo procese. Profesionalas demonstruoja empatiją, yra patikimas, autentiškas ir lojalus besimokantiejiems. Be to, turi gebėjimą analizuoti besimokančiųjų ir grupės elgesį, identifikuoti galimas problemas ar konfliktus bei strategiškai elgtis siekiant išvengti ar valdyti galimus konfliktus arba pyktį atskirų besimokančiųjų ar grupės atžvilgiu. Asmuo yra atsakingas kurti saugią mokymosi aplinką, paremtą tarpusavio pagarba ir bendradarbiavimu, kur besimokantieji gali tobulėti kaip savarankiški besimokantieji.

2.4 Grupinis darbas

Asmuo moka tinkamai bendradarbiauti su kitais profesinėje veikloje. Bendradarbiaudamas kompetetingas asmuo gerbia grupės narių specifinį išsilavinimą, kompetencijas ir gebėjimus bei gali veikti kaip grupės narys. Tai apima tokius bendravimo gebėjimus kaip empatija, aiškumas, aktyvus klausymas, grupės skirtingumų ir potencialo suvokimas. Asmuo vertina grupinį darbą kaip efektyvų bendradarbiavimo būdą ir kūrybiškumo šaltinį ir yra pasirengęs

prisidėti prie visos grupės sėkmės. Suvokia grupės vaidmenis ir galimybes bei atitinkamai elgiasi.

2.5 Kritinis mąstymas

Kompetencija apima gebėjimą analizuoti problemas ar idėjas įvairiuose kontekstuose, remiantis skirtingomis prielaidomis, požiūriais, turiniu ir metodais. Tai yra gebėjimas ne tik įsiminti, kaupti informaciją ir faktus, bet ir analizuoti, vertinti, interpretuoti ar sintetinti informaciją ar patirtį, siekiant suformuluoti ar kritikuoti idėją ar argumentą, nepriimant informacijos iškart be jokių klausimų ar svarstymų.

2.6 Lyderystė

Asmuo yra kompetetingas lyderiauti ir daryti įtaką kolegoms ir/ar komandos nariams, padedant jiems pasiekti atitinkamų tikslų. Jis/ji demonstruoja sprendimų priėmimo gebėjimus ir geba šiuos sprendimus perkelti į aktyvią komandą. Tai apima ir buvimą geru komunikatoriumi, kuriančiu pasitikėjimą ir santykius projekto komandoje, specifinių komandos narių gebėjimų identifikavimą ir tai atitinkantį užduočių delegavimą, komandinio darbo ir bendradarbiavimo skatinimą, išliekant atviru naujoms ir skirtingoms idėjoms.

2.7 Lankstumas

Lankstumas yra kompetencija, apibūdinanti gebėjimą adaptuotis esant kintačioms situacijoms ir reikalavimams siekiant prisitaikyti prie skirtingų aplinkybių. Tai apima žinias apie faktų fluidiškumą ir paties gyvenimo kintamą pobūdį, apie skirtingus kontekstus ir aplinkas bei apie savo paties pajėgumus ir elgesio strategijų repertuarą. Atvirumas ir pasitikėjimas savo jėgomis padeda prisitaikyti prie besikeičiančių situacijų ir mažina pokyčių sukeltą stresą.

2.8 Tinklaveika

Asmuo turi kompetenciją bendrauti su kitais asmenimis profesijos ratuose, geba užmegzti ryšius ir sukurti reikalingų kontaktų tinklą savo profesinėje aplinkoje. Bendradarbiaudamas su kolegomis ir dalininkais geba keistis patirtimi bei tikslingai megzti naujus kontaktus. Suvokia savo vaidmenį skirtinguose kontekstuose ir žino tinkamus būdus sukurti naujus kontaktus, atsižvelgiant į darbo kontekstą ir dalininkų vaidmenis. Turi internalizuotus tikslus ir atpažįsta progas juos įgyvendinti bendraujant su kitais.

2.9 Konfliktų valdymas

Asmuo yra kompetetingas spręsti konfliktines situacijas naudodamas specialias technikas. Profesionalai gali identifikuoti konflikto priežastis ir numatyti tinkamą strategiją jam spręsti,

yra susipažinę su kompromiso, tarpininkavimo, palengvinimo ir prisiderinimo koncepcijomis bei gali taikyti tinkamą techniką specifinėje situacijoje. Profesionalai atsižvelgia į visų šalių teises, poreikius ir jausmus, siekiant konflikto sprendimo. Jie suvokia pozityvų konflikto valdymo technikos potencialą ir randą būdų jas pritaikyti kitiems arba grupėms.

2.10 Problemų sprendimas

Problemų sprendimą sudaro veiksmai, požiūriai ir žinios, nukreiptos į kompleksines situacijas, reikalaujančias nepaprastų ir nerutininių sprendimų. Net jei galutinis tikslas yra aiškiai įvardintas (kai kuriais atvejais – ne), sprendžiantis problemas gali nežinoti visų į tai vedančių veiksmų sekos. Problemos gali skirtis savo kompleksiskumu, kontekstu ir reikalauti skirtingų resursų ar įrankių. Todėl procesas reikalauja kelių problemų sprendimo technikų žinojimo (arba gebėjimo išrasti naujas) ir gebėjimo jas taikyti priklausomai nuo situacijos. Problemų sprendimo procesą sudaro kompleksiniai veiksmai susiję su planavimu ir argumentavimu, o siekdamas sėkmės, problemų sprendėjas turi būti motyvuotas, smalsus ir aktyvus.

3. Mokymasis mokytis

3.1 Mokymasis mokytis

Asmuo turi kompetenciją įgyti, apdoroti ir valdyti naujas žinias ir gebėjimus, kurti savo mokymosi strategijas skirtinguose kontekstuose, žino kaip ir kur taikyti savo mokymosi stiliaus bei asmenybės tipo teikiamas stiprybes, formuluoti tikslus, valdyti laiką ir įgyti reikiamus informacijos šaltinius, reflektuoti apie naujas žinias ir patirtį bei bendrauti su kitais siekiant įveikti mokymosi iššūkius.

3.2 Vertinimas/Reflektavimas

Asmuo yra kompetetingas reflektuoti ir vertinti strategijas, kaip interaktyvų mokymosi procesą darbo vietoje. Geba identifikuoti tinkamą vertinimo metodologiją ir ją taikyti priklausomai nuo organizacijos tikslų ir tipo bei gali planuoti skirtingus proceso etapus (informacijos rengimas, apdorojimas, analizė, ataskaitos) per atitinkamą laiką, numatytą organizacijos plane.

3.3 Kritinis mąstymas

Kompetencija apima gebėjimą analizuoti problemas ar idėjas įvairiuose kontekstuose, remiantis skirtingomis prielaidomis, požiūriais, turiniu ir metodais. Tai yra gebėjimas ne tik įsiminti, kaupti informaciją ir faktus, bet ir analizuoti, vertinti, interpretuoti ar sintetinti informaciją ar patirtį, siekiant suformuluoti ar kritikuoti idėją ar argumentą, nepriimant informacijos iškart be jokių klausimų ar svarstymų.

3.4 Savo mokymosi planavimas ir organizavimas

Asmuo intuityviai žino kaip ir kada taikyti savo mokymosi stiliaus stipriąsias puses, numatyti tikslus, valdyti turimus laiko išteklius ir įgyti reikiamus informacijos šaltinius nei plėtoti savo mokymosi strategijas. Yra motyvuotas įkvėpti kitus vertinti ir suvokti skirtingus mokymosi stilius ir strategijas, siekti mokymosi tikslų ir rasti skirtingus mokymosi išteklius.

3.5 Kūrybiškumas

Asmuo geba atvirai ir lanksčiai priimti naujas situacijas ir iššūkius. Yra kompetetingas aktyviai jungtis prie kūrybinių procesų (tokių kaip minčių šturmas) ir taikyti skirtingas galvojimo technikas (pvz., periferinis mąstymas, vizualiniai tyrinėjimai, metaforos, analogijos, piešimas, kt.) sprendimų generavimui. Turi stiprių gebėjimų numatyti unikalias jungtis tarp skirtingų idėjų.

3.6 Savarankiškumas / autonomija

Ši kompetencija yra siejama su nepriklausomybe, pasiekama dėl aukšto lygio apsisprendimo, gerai išlavintos savi-reguliacijos ir kryptingumo, savo stipriųjų pusių ir turimų resursų žinojimo bei įkvėpimo juos savarankiškai naudoti. Autonomiška asmenybė vertina laisvės teikiamas galimybes ir iššūkius ir mėgaujasi savo nepriklausomybe. Ši kompetencija taip pat siejama su gebėjimu atpažinti situacijas, leidžiančiomis tam tikrą autonomijos lygį, ir pasinaudojus galimybe pademonstruoti savarankiškumą ir nepriklausomybę.

3.7 Tinklaveika

Asmuo turi kompetenciją bendrauti su kitais asmenimis profesijos ratuose, geba užmegzti ryšius ir sukurti reikalingų kontaktų tinklą savo profesinėje aplinkoje. Bendradarbiaudamas su kolegomis ir dalininkais geba keistis patirtimi bei tikslingai megzti naujus kontaktus. Suvokia savo vaidmenį skirtinguose kontekstuose ir žino tinkamus būdus sukurti naujus kontaktus, atsižvelgiant į darbo kontekstą ir dalininkų vaidmenis. Turi internalizuotus tikslus ir atpažįsta progas juos įgyvendinti bendraujant su kitais.

3.8 Grupinis darbas

Asmuo moka tinkamai bendradarbiauti su kitais profesinėje veikloje. Bendradarbiaudamas kompetetingas asmuo gerbia grupės narių specifinį išsilavinimą, kompetencijas ir gebėjimus bei gali veikti kaip grupės narys. Tai apima tokius bendravimo gebėjimus kaip empatija, aiškumas, aktyvus klausymas, grupės skirtingumų ir potencialo suvokimas. Asmuo vertina grupinį darbą kaip efektyvų bendradarbiavimo būdą ir kūrybiškumo šaltinį ir yra pasirengęs prisidėti prie visos grupės sėkmės. Suvokia grupės vaidmenis ir galimybes bei atitinkamai elgiasi.

3.9 Problemų sprendimas

Problemų sprendimą sudaro veiksmai, požiūriai ir žinios, nukreiptos į kompleksines situacijas, reikalaujančias nepaprastų ir nerutininių sprendimų. Net jei galutinis tikslas yra aiškiai įvardintas (kai kuriais atvejais – ne), sprendžiantis problemas gali nežinoti visų į tai vedančių veiksmų sekos. Problemos gali skirtis savo kompleksiskumu, kontekstu ir reikalauti skirtingų resursų ar įrankių. Todėl procesas reikalauja kelių problemų sprendimo technikų žinojimo (arba gebėjimo išrasti naujas) ir gebėjimo jas taikyti priklausomai nuo situacijos. Problemų sprendimo procesą sudaro kompleksiniai veiksmai susiję su planavimu ir argumentavimu, o siekdamas sėkmės, problemų sprendėjas turi būti motyvuotas, smalsus ir aktyvus.

3.10 Lankstumas

Lankstumas yra kompetencija, apibūdinanti gebėjimą adaptuotis esant kintačioms situacijoms ir reikalavimams siekiant prisitaikyti prie skirtingų aplinkybių. Tai apima žinias apie faktų fluidiškumą ir paties gyvenimo kintamą pobūdį, apie skirtingus kontekstus ir aplinkas bei apie savo paties pajėgumus ir elgesio strategijų repertuarą. Atvirumas ir pasitikėjimas savo jėgomis padeda prisitaikyti prie besikeičiančių situacijų ir mažina pokyčių sukeltą stresą.